

Huvudman

Ludvika kommun
info@ludvika.se

Beslut

Datum 2024-12-10

Dnr 2024:5021

Sida 1 (19)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Parkskolan i Ludvika kommun.

Beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Ludvika kommun att vid vite av 2 000 000 kronor senast den 18 juni 2025 ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Ludvika kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet, därtill kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande vid vite gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. **Beslutet om föreläggande vid vite får enligt 28 kap. 2 § skollagen överklagas, se bilagan.**

Ludvika kommun ska vidta följande åtgärder

Särskilt stöd

1. Se till att, vid minst ett tillfälle innan den 18 juni 2025, informera samtliga lärare om skollagens krav avseende när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd samt om skolans rutiner för detta. Om det kommer ny personal till skolan efter att sådan information har lämnats ska även den nya personalen få motsvarande information. Inkom med en redogörelse för när och hur informationen har förmedlats (2 kap. 34 § andra stycket samt 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen).
2. Se till att rektorn, för varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn eller den rektorn har delegerat det till, och för anmälningar som har inkommit men där utredning ännu inte har påbörjats, startar en utredning. Utredningarna ska ske i samråd med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden 10 december 2024–18 juni

2025 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen).

3. Se till att rektorn för varje avslutad utredning om särskilt stöd fattar beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller besluta om att inte utarbeta åtgärdsprogram. Rektorn ska dokumentera hur många sådana beslut som fattats avseende perioden den 10 december 2024–18 juni 2025 (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen).
4. Se till att elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd i enlighet med elevens beslutade åtgärdsprogram (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen).

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen Ludvika kommun att senast den 18 juni 2025 ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling samt fjärrundervisning.

De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Ludvika kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Ludvika kommun ska vidta följande åtgärder

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

1. Se till att vid minst ett tillfälle under perioden 10 december 2024–18 juni 2025 informera all personal på skolan om skolförfattningarnas krav och om skolans rutiner avseende att agera, anmäla och skyndsamt utreda fall av kränkande behandling. Inkom med en redogörelse för när och hur informationen har förmedlats (1 kap. 5 § andra stycket, 2 kap. 34 § andra stycket, 5 kap. 6 §, 6 kap. 5 och 10 §§ skollagen och Lgr 22, 2.1 Normer och värden).
2. Se till att alla lärare och annan skolpersonal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektorn ska

dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden 10 december 2024–18 juni 2025. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (5 kap. 6 §, 6 kap. 5 och 10 §§ skollagen).

3. Se till att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning endast används vid undervisning enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller utgör extra anpassningar eller särskilt stöd, eller om det enligt rektorns eller lärares bedömning i ett enskilt fall finns särskilda skäl att tillåta en elev att använda sådan utrustning (5 kap. 4 a § skollagen).
4. Se till att rektorn beslutar om rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning. Rutinen ska ges in till Skolinspektionen i samband med redovisning av vidtagna åtgärder (5 kap. 4 e § skollagen).

Fjärrundervisning

1. Se till att fatta beslut om hur fjärrundervisning används och anmäla detta till Skolinspektionen (21 kap. 9 § skollagen, 5 a kap. 5–6 § skolförordningen (2011:185) och Statens skolinspektions föreskrifter [SKOLFS 2020:227] om anmälan att bedriva fjärrundervisning).
2. Se till att det finns en handledare närvarande där eleverna befinner sig för att delta i fjärrundervisning på skolan. Se till att göra en bedömning av om handledaren är en för detta ändamål lämplig person. Huvudmannen ska i samband med redovisning av vidtagna åtgärder ge in en förteckning över utsedda handledare samt en redogörelse för hur bedömningen av utsedda handledares lämplighet har gjorts (21 kap. 12–13 §§ skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser extra studietid.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen,

Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:5021) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2024 inlett en tillsyn av Parkskolan i Ludvika kommun. Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklass och grundskola årskurs 1–6. Skolan har läsåret 2024/2025 totalt 261 elever.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Parkskolan följer gällande bestämmelser om särskilt stöd, trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling, fjärrundervisning samt extra studietid.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 27–29 augusti 2024. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat inkommen dokumentation från skolenheten och huvudmannen. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

I de fall Skolinspektionen refererar till enskilda elever benämns de med siffror enligt elevförteckning (se aktbilaga 20).

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmälan om behov av särskilt stöd

Av skolans skriftliga rutin gällande skolans arbete med särskilt stöd framgår sammanfattningsvis följande. Anmälan görs till elevhälsoteamet via en blankett. Representanter för elevhälsan ansvarar för att ta emot anmälningarna. Lärarna i arbetslaget ska innan anmälan diskutera den aktuella elevens situation och slutsatserna från diskussionerna ska noteras i anmälan. Anmälan ska inte göras innan eleven fått extra anpassningar under minst fyra veckor. De extra anpassningarna ska vara dokumenterade och utvärderade. Under elevhälsoteamets möte fattar mötesdeltagarna beslut om åtgärder såsom till exempel beslut om att en pedagogisk utredning ska inledas, beslut om att upprätta åtgärdsprogram eller inte upprätta åtgärdsprogram efter avslutad utredning eller beslut om att specifika insatser från exempelvis psykolog eller kurator ska sättas in för elev. Rektorn uppger att det är den biträdande rektorn som deltar i elevhälsoteamets möten. Dock fattar rektorn alltid besluten som avser enskild undervisning, särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång.

Av intervju med lärare framgår att de bland annat har anmält eleverna 12, 13 och 14 för utredning om behov av särskilt stöd. Representanter för elevhälsan uppger att de inte uppfattat att eleverna är anmälda. Eleverna finns inte heller antecknade i den sammanställning över elever som anmälts till rektorn för behov av särskilt stöd som huvudmannen har gett in till Skolinspektionen.

Lärare uppger i intervju att det förekommit att de anmält elever för särskilt stöd upprepade gånger utan att något händer med anmälningarna. De upplever att anmälningar inte alltid tas emot av de ansvariga i elevhälsan. Lärarna ser därför inte någon mening med att anmäla elevers behov av särskilt stöd på skolan.

Rektorn uppger följande. Det har uppstått ett läge på skolan där lärare avstår från att anmäla behov av utredning om särskilt stöd för elever som riskerar att få ett F i betyg. Orsaken till detta är att det kan ta för lång tid innan elevhälsan har tid att hjälpa till med utredningarna. Vidare uppger rektorn att det saknas ett systematiskt arbete med att upptäcka, utreda, ge samt följa upp särskilt stöd på skolan.

Utredning om behov av särskilt stöd

Flera lärare uppger att en utredning om elevs behov av särskilt stöd inte alltid startas då lärare anmält en elev. I stället får läraren en instruktion från elevhälsan om att eleven ska ges mer extra anpassningar trots att läraren har bedömt att det inte är tillräckligt. Lärare uppger vidare följande. Många av eleverna på skolan har ordningsstörande beteende på grund av att eleverna inte får särskilt stöd. Det finns dessutom många elever på mellanstadiet som fortfarande inte lärt sig läsa, lärt sig tiokompisar i matematik eller att skriva. Dessa elever behöver en till en undervisning men får inte det särskilda stödet.

Av skolans skriftliga rutin gällande skolans arbete med särskilt stöd framgår att undervisande lärare ska göra en enklare pedagogisk utredning av elever efter anmälan om behov av särskilt stöd. Lärare uppger dock att de ibland påbörjar en sådan utredning redan innan de gjort en anmälan till elevhälsan. Lärare och representanter för elevhälsan uppger att de enklare pedagogiska utredningarna görs av lärarna för de elever som inte uppfyllt de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas i mindre än tre ämnen. En lärare uppger att dessa utredningar görs utan att elevhälsan deltar i utredningen. Lärare och representanter för elevhälsan uppger att elever på skolan som inte uppfyllt de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas i mer än tre ämnen utreds av både lärare och speciallärare gemensamt genom en pedagogisk kartläggning.

Rektorn bekräftar att lärarna ibland påbörjar vissa enklare utredningar utan att först anmäla behovet av särskilt stöd. Det beror på att det annars kan dra ut på tiden med utredningen. För de elever som riskerar ett F uppger rektorn att ingen anmälan görs överhuvudtaget, och därmed ingen utredning heller, medan för elever som inte uppfyllt de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas i mindre än tre ämnen kan lärarna påbörja en utredning innan de anmält behovet av särskilt stöd. Rektorn uppger dock att samråd alltid sker med elevhälsan i någon form oavsett om det gäller de utredningar som skolan gör för elever som inte uppfyllt de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas i mer än tre ämnen eller i mindre än tre ämnen.

Av intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan framgår att det finns 12 elever (elev 3, 10, 11, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27 och 28) som lärarna anmält men där rektorn inte har startat någon utredning. Det framgår av intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan att en av dessa tolv elever anmälde för flera år sedan, sex elever anmälde under

höstterminen 2023, två elever anmälades i januari 2024, en elev anmälades i februari 2024, en elev anmälades i mars 2024 och en elev anmälades i maj 2024.

Rektorn uppger att flera av eleverna fått särskilt stöd utan att skolan gjort någon utredning av elevernas behov av särskilt stöd eller fattat beslut om åtgärdsprogram för eleven. Rektorn uppger att det skulle behövas många fler åtgärdsprogram på skolan, då många elever som inte får särskilt stöd har behov av det. Det har blivit fel någonstans och de har ingen kontroll över det. Det har blivit ett normaltillstånd. Skolan har inte lyckats organisera sig så att utredningar för att klarlägga elevernas behov av särskilt stöd kommer till stånd. Det kommer hela tiden nya elever som är i behov av särskilt stöd och som skolan inte utreder. Speciallärarna har behövt lägga mycket energi på vissa klasser, vilket medfört att andra elevgruppers behov av särskilt stöd inte uppmärksammas. Rektorn uppger vidare att skolan fokuserade på att hantera elevernas behov av särskilt stöd i årskurs 6 föregående läsår men trots det var kunskapsresultaten i ämnet matematik för årskurs 6 mycket dåliga och skolan har aldrig lyckats vända trenden.

Skolinspektionen har granskat betygskatalogerna för höstterminen 2023 och vårterminen 2024. Det framgår att 12 av 33 elever har betyget F i matematik i årskurs 6 för höstterminen 2023 och 14 av totalt 34 elever har betyget F i matematik för vårterminen 2024. Elever utan godkända betyg i matematik i årskurs 6 för vårterminen 2024 är därmed 41 procent av eleverna i årskursen. 11 av eleverna som hade betyget F under höstterminen fick även betyget F under vårterminen. Av huvudmannens ingivna dokumentation framgår att ingen elev i årskurs 6 har ett åtgärdsprogram.

Av huvudmannens rapport över skolans kvalitetsarbete för 2023/2024 framgår att många elever i årskurs 6 på skolan har dåliga kunskapsresultat i bland annat matematik. Vidare framgår att det finns stora behov av särskilda stödinsatser för många elever på skolan men att dessa behov inte tillgodosetts i tillräcklig utsträckning.

Beslut om särskilt stöd

Av uppgifter från lärare och representanter för elevhälsan framgår att sedan utredningar om elevers behov av särskilt stöd har slutförts, kan det dröja flera månader innan rektorn fattar ett beslut om att utarbeta eller inte utarbeta ett åtgärdsprogram. De uppger att det ofta krävs ett flertal påminnelser till rektorn innan beslut fattas.

Rektorn, representanter för elevhälsan och lärare uppger att det finns fem elever som har slutförda utredningar om särskilt stöd där rektorn ännu inte

fattat beslut om att utarbeta eller att inte utarbeta ett åtgärdsprogram. Det gäller elev 29 och 30, för vilka utredningar om behov av särskilt stöd blivit klara den 31 januari 2024 respektive den 26 februari 2024. Det gäller även elev 7, 16 och 34. Representanter för elevhälsan uppger att för elev 16 färdigställdes utredningen av elevens stödbehov julen 2023.

Representanter för elevhälsan, lärare och rektorn uppger att för elev 7, som nu går på mellanstadiet, har det genomförts utredning om behov av särskilt stöd sedan lågstadiet. Sedan en tid finns en slutförd utredning, men det har ännu inte fattats beslut om att utarbeta eller att inte utarbeta ett åtgärdsprogram. En lärare uppger att även elev 34 har en slutförd utredning om särskilt stöd. För denna elev finns ett förslag på åtgärdsprogram, men rektorn har inte fattat beslutet om åtgärdsprogram.

Särskilt stöd i enlighet med beslutade åtgärdsprogram

Skolinspektionen har tagit del av skolans samtliga fem åtgärdsprogram. Av åtgärdsprogrammet för en av dessa elever framgår att eleven ska ges samtalsstöd med beteendevetaren på skolan. Av utredningen framgår att denne slutade på skolan under vårterminen 2024. Det framgår av intervju med rektorn att eleven därefter inte har fått något samtalsstöd. Av åtgärdsprogram gällande en annan av dessa elever framgår att eleven ska ges stöd av speciallärare. Rektorn uppger att eleven inte har fått det stödet. Skolan har två anställda speciallärare. Men de arbetar enligt rektorn mer som specialpedagoger, skolan nyttjar inte speciallärarna i undervisningen för att tillgodose elevernas behov.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 5 § skollagen).

Alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever som är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd och samverka för att göra skolan till en bra miljö för utveckling och lärande. Lärarna ska samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen (Lgr 22, 2.2 Kunskaper).

Om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 3 kap. 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas (3 kap. 10 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § andra stycket skollagen).

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Sådan planering, uppföljning, analys och utveckling av utbildningen ska genomföras även på skolenhetsnivå av rektorn. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever (4 kap. 3–4 §§ skollagen).

Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och

stimulans, de extra anpassningar, särskilt stöd samt den hjälp de behöver (Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens bedömning

Anmälan om behov av särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att skolpersonal i vissa fall inte gör en anmälan till rektorn eller den rektorn delegerat uppgiften att ta emot anmälan till, när de befarar att en elev inte kommer att uppfylla gällande betygskriterier, trots att eleven har getts extra anpassningar. Skolpersonal har en skyldighet att anmäla om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Skolinspektionen bedömer vidare att det finns brister i skolans rutiner för att ta emot anmälningar om behov av utredning om särskilt stöd för elever. Utredningen visar att lärare anmält elever som sedan inte utretts för behov av särskilt stöd. Skollagen föreskriver att det är rektorns ansvar att se till att anmälningarna tas emot och går vidare till utredning. Detta riskerar att särskilt stöd till elever som är i behov av det fördröjs eller helt uteblir.

Utredning om behov av särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det utgör en brist att skolan i stor utsträckning underlåter att genomföra utredningar om behov av särskilt stöd. Det har också framkommit att bristen funnits under lång tid, i vart fall ett läsår.

Av Skolinspektionens utredning framgår att det finns 12 elever som anmälts till rektorn, där rektorn inte startat en utredning, i vissa fall har mer än ett år gått sedan anmälan gjordes. Skollagen föreskriver att rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds när rektorn har tagit emot en anmälan om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Om en elevs behov inte utreds alls, eller inte utreds skyndsamt, riskerar elever helt eller i vart fall under en viss tid, bli utan det särskilda stöd som eleven kan ha rätt till. Att elevens behov av särskilt stöd utreds är en förutsättning för att skolan ska kunna vidta åtgärder som är adekvata och kopplade till elevens behov av stöd. Av utredningen framgår att det finns många elever på skolan som fått F i betyg två terminer i följd och att ingen av dessa elever har ett beslut om åtgärdsprogram. Att elev har en långvarig låg måluppfyllelse kan tala för att det finns ett behov av utredning om särskilt stöd. Det framgår också att det finns många elever på mellanstadiet som inte lärt sig läsa, skriva och räkna ännu. Skolinspektionens bedömning

är att elevernas resultat och måluppfyllelse påverkats av skolans bristande arbete med att utreda elevers behov av särskilt stöd.

Vidare bedömer Skolinspektionen att det är en brist att extra anpassningar används som ett sätt att undvika att inleda en utredning om behov av särskilt stöd. Utredningen visar att trots att lärare i flera fall har bedömt att extra anpassningar inte räcker för att elever ska nå godkända betyg, och uppmärksammat detta till representanter för elevhälsan som delegerats uppgiften att ta emot anmälningar har det inte tagits emot som en anmälan om särskilt stöd och därmed inte heller lett till att en utredning startats. Skollagen föreskriver att när lärare anmäler en elev för särskilt stöd är rektorn skyldig att se till att starta en utredning om särskilt stöd. Det är enligt skollagens krav inte frivilligt för rektorn att välja mellan att starta och inte starta en utredning om särskilt stöd efter att en anmälan om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd inkommit. Utredningen kan vara olika omfattande, men rektorn är alltid skyldig att se till att elevens behov av särskilt stöd utreds.

Vidare bedömer Skolinspektionen att det är en brist att lärare påbörjar utredningar om elevers behov av särskilt stöd innan eleverna anmälts till rektorn eller den rektorn delegerat uppgiften att ta emot anmälningar till. Det framgår av utredningen att detta i vissa fall sker avseende de elever som inte uppfyllt de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas i tre eller färre ämnen. Av skollagen följer en skyldighet att anmäla en elev till rektorn om det kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Skyldigheten att anmäla en elevs behov av särskilt stöd gäller oavsett om det handlar om ett eller flera ämnen och anmälan ska ske innan utredningen påbörjas.

Beslut om särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att rektorn efter att utredning om elevs behov av särskilt stöd avslutats inte alltid fattar beslut om att utarbeta eller att inte utarbeta ett åtgärdsprogram. Av utredningen framgår att elev 7, 16, 29, 30 och 34 har utretts för särskilt stöd men att rektorn inte fattat beslut om att utarbeta eller inte utarbeta ett åtgärdsprogram efter att utredningarna slutförts.

Särskilt stöd i enlighet med beslutade åtgärdsprogram

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att särskilt stöd inte ges i enlighet med beslutade åtgärdsprogram. Av utredningen i ärendet framgår att två elever inte får det stöd som det beslutats om i elevernas

åtgärdsprogram på grund av att personella resurser saknas, det vill säga att en beteendevetare och speciallärarna inte finns tillgängliga för att genomföra beslutade åtgärder.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Ett föreläggande får förenas med vite. Ett föreläggande ska förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt (26 kap. 10 och 27 §§ skollagen).

Eftersom Ludvika kommuns verksamhet vid Parkskolan inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten finns det skäl att förelägga Ludvika kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionen bedömer att de påtalade bristerna allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Denna bedömning görs mot bakgrund av det handlar om omfattande brister som medför att ett stort antal elever vid Parkskolan inte får det stöd de har rätt till, vilket i sin tur riskerar att medföra att eleverna inte når de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Det föreligger brister i alla steg i arbetsgången med stödinsatser vid skolenheten. Det är avgörande för elevernas måluppfyllelse att de får det stöd de har rätt till. Flera av de brister som konstaterats har pågått en längre tid och har drabbat många elever vid båda stadier på skolenheten. Huvudmannen och rektorn har kännedom om att bristerna gällande arbetet med särskilt stöd på skolan fått till följd att kunskapsresultat i bland annat matematik i årskurs 6 under de senaste två terminerna sjunkit till mycket låga nivåer och att det på mellanstadiet finns många elever som saknar grundläggande kunskaper såsom att läsa, skriva och räkna. Det har inte framkommit något särskilt skäl som gör vitet obehövligt. Föreläggandet ska därför förenas med vite.

Ett vitesbelopp ska enligt 3 § viteslagen (1985:206) fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå honom att följa det föreläggande som är förenat med vitet. Med hänsyn till huvudmannens ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt bedömer Skolinspektionen att vitesbeloppet ska bestämmas till 2 000 000 kronor.

Föreläggande

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever uppger att det sker många kränkningar på skolan både på rasterna och i klassrummen och att det förekommer att skolpersonalen uppmanar eleverna att själva reda ut konflikter i stället för att personalen griper in. En representant för elevhälsan uppger att det varierar om personal på skolan agerar när elever kränks.

Av intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan framgår att samtliga kränkningar som sker på skolan inte anmäls till rektorn. De uppger att kränkningar såsom hot, slagsmål och att elever blir retade sker i stor omfattning samt att det har blivit brutalare de senaste åren. Lärare uppger att de inte skulle få göra annat om de skulle anmäla alla kränkningar och att det har hänt att skolpersonal avstått från att göra en anmälan. Några lärare uppger vidare att personalen saknar kunskap om hur anmälan går till samt att vissa upplever det som svårt att bedöma vad som utgör en kränkning. De uppger vidare att om kränkningen är av lindrigare art gör vissa lärare ingen anmälan.

Av intervju med rektorn framkommer att inte alla vuxna på skolan agerar när de får kännedom om att en elev blivit utsatt för kränkningar. Den som ser kränkningen ska anmäla men alla i personalen gör inte det. Skolan har vikarier som tvekar att agera när kränkningar sker och som inte anmäler situationer som kan innebära att en kränkning skett. Det finns även annan skolpersonal som av olika skäl inte agerar eller anmäler. Rektorn uppger vidare att de har en tuff situation på skolan och tröskeln för vad som utgör en kränkning är hög. Det uppstår tveksamheter om vem som ska anmäla, klassläraren eller fritidshemspersonalen, vilket är ett problem. Rektorn säger dock att personalen upplever att det blivit lugnare, att färre kränkningar sker men att antalet kränkningsanmälningar som gjorts har ökat.

Av huvudmannen inkommen statistik framgår att 148 kränkningsanmälningar gjordes mellan den 22 augusti 2023 till den 11 juni 2024. Rektorn uppger att samtliga anmälningar om kränkande behandling kommit till huvudmannens kännedom och att dessa utretts av huvudmannen på ett eller annat sätt.

Rättslig reglering

Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling (1 kap. 5 § andra stycket skollagen).

Personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. En åtgärd enligt första stycket får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter (5 kap. 6 § skollagen).

Enligt rättspraxis (exempelvis NJA 1984 s.764) har personalen i skolan ett tillsynsansvar under den tid som eleverna vistas i skolan. Personalen övertar det tillsynsansvar som enligt föräldrabalken tillkommer vårdnadshavarna. I tillsynsansvaret ingår bland annat att hindra barnet från att skada andra genom att se till att barnet står under uppsikt eller att andra lämpliga åtgärder vidtas (6 kap. 2 § föräldrabalken).

Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever (6 kap. 5 § skollagen).

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Alla som arbetar i skolan ska aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper. Lärare ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling (Lgr 22, 2.1 Normer och värden).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att agera då elever utsätts för kränkande behandling. Av utredningen framgår att elever lämnas ensamma att hantera kränkningar i vissa fall, i stället för att skolpersonal agerar och hindrar elever från att skada andra.

Skolinspektionen bedömer vidare att det finns brister i arbetet med att anmäla uppgifter om kränkande behandling till rektorn. Utredningen visar att skolpersonal visserligen upprättar anmälningar om kränkande behandling men att alla uppgifter om kränkande behandling ändå inte anmäls. Det framgår av utredningen att det finns en osäkerhet hos personalen kring vilka händelser som ska anmälas, vem som ska anmäla och när. Dessutom visar utredningen att personalen själva i vissa fall gör en värdering av om en kränkning skett i stället för att anmäla varje fall av uppgift om kränkande behandling så att det genom en utredning kan klarläggas om en kränkning faktiskt skett. Huvudmannen är skyldig att agera skyndsamt i syfte att utreda vad som hänt och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. Om uppgifter om kränkande behandling inte anmäls systematiskt medför det att huvudmannen inte kan agera för att säkerställa att en utredning skyndsamt startas. Mot bakgrund av detta behöver huvudmannen säkerställa att all personal på skolan har kunskap om gällande regler och rutiner för skolans skyldigheter att anmäla och utreda kränkande behandling och att dessa följs.

Skriftliga rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning samt användande av sådan utrustning under lektionstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av skolans ordningsregler framgår att Parkskolan är en mobiltelefonfri skola. Rektorn och lärare uppger att det finns några elever som använder mobiltelefoner utan tillåtelse på lektioner. Lärare uppger att det finns en uppfattning bland både skolpersonal och skolläda om att lärarna ska låta eleverna ha sina mobiltelefoner så länge eleverna inte använder dem för att fotografera. Detta för att undvika att det uppstår konflikter mellan lärare och elever. Av intervjuer med elever framgår att det finns regler gällande mobiltelefoner och att man inte får använda dem under lektionstid. Eleverna uppger att det finns skåp och särskilda lådor för mobiltelefoner men att alla elever inte lägger mobiltelefonerna i dem utan använder dem på lektionen trots att läraren säger åt dem att de inte får göra det.

Rektorn och lärare uppger att det inte finns någon rutin för omhändertagande av mobiltelefoner på skolan om användande sker i strid med mobiltelefonförbudet. En lärare uppger att då elever använt mobiltelefonen utan tillåtelse vet hen inte vad hen ska göra åt situationen eller vilka befogenheter hen har att omhänderta mobiltelefoner eller datorer. Lärare säger att det finns elever som lämnar skolan under skoltid om de inte får använda sina mobiltelefoner och att eleverna vägrar lämna ifrån sig dem.

Rättslig reglering

Vid undervisning får endast sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning förekomma som sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller utgör extra anpassningar eller särskilt stöd. Om det finns särskilda skäl får dock rektorn eller en lärare tillåta en enskild elev att använda en mobiltelefon eller annan elektronisk kommunikationsutrustning även i andra fall än som avses i första stycket (5 kap. 4 a § skollagen).

Det ska för varje skolenhet finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Rektorn beslutar om sådana rutiner (5 kap. 4 e § skollagen).

Av förarbetena framgår att om elever och personal uppfattar att eleverna på ett systematiskt sätt inte följer skolans ordningsregler riskerar det att skapa en kultur där det är acceptabelt att bryta mot ordningsregler och andra normer för uppförande. Om ordningsregler varken följs av personal eller elever är det en signal på arbetet med att ta fram och förankra dessa i grunden behöver ses över och utvecklas. Vidare framgår att det ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertaganden av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning, dvs. omhändertaganden i förebyggande syfte och omhändertaganden som sker utifrån rektorns beslut om att samla in mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning vid varje skoldags början. Av rutinerna bör bland annat framgå hur omhändertagandet av utrustningen ska gå till, till exempel hur föremålen ska förvaras på ett betryggande sätt och hur insamlandet av utrustningen ska ske så att det framgår till vem varje föremål ska återlämnas. Det ska inte föreligga någon osäkerhet om huruvida ett föremål har omhändertagits eller huruvida det har lämnats tillbaka. (Prop. 2021/22:160 s. 93 f. och s. 235.)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolenheten inte uppfyller författningarnas krav när det gäller skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning. Utredningen visar att det saknas en skriftlig rutin. Avsaknaden av sådan har lett till en osäkerhet för både personal och elever kring när mobiltelefoner och elektronisk utrustning får omhändertas samt hur de ska förvaras och återlämnas.

Vidare bedömer Skolinspektionen att skolans ordningsregel om att det är en mobiltelefonfri miljö inte följs av samtliga elever och lärare. Utredningen visar att det finns elever som använder mobiltelefoner utan tillåtelse på lektionerna, och att inte alla lärare vid skolenheten agerar för att upprätthålla regeln vilket är en brist.

Fjärrundervisning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning och av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår att skolan bedriver fjärrundervisning i ämnet modersmål i språken finska och turkiska. Rektorn uppger att det inte finns något dokumenterat beslut från huvudmannen om att bedriva fjärrundervisning på skolan. Skolinspektionen har kontrollerat vilka anmälningar som inkommit till myndigheten för läsåret 2024/2025 och kan konstatera att huvudmannen inte gjort någon anmälan om att använda fjärrundervisning på skolenheten för läsåret.

Lärare, representanter för elevhälsan och rektorn uppger att eleven som har finska som modersmål deltar utan handledare i det grupprum där undervisningen bedrivs. Det framgår att det endast är en person som följer eleven till och från lektionen utan att den personen närvarar i rummet tillsammans med eleven under tiden undervisningen pågår. Flera lärare uppger att eleven som har turkiska som modersmål också undervisas utan en handledare på plats i rummet där eleven befinner sig under lektionen.

Rättslig reglering

Med fjärrundervisning avses interaktiv undervisning som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik där elever och lärare är åtskilda i rum men inte i tid (1 kap. 3 § skollagen).

En huvudman som avser att använda fjärrundervisning i ett visst ämne i grundskolan ska fatta ett beslut om det. Huvudmannen får besluta om att använda fjärrundervisning för högst ett läsår åt gången (21 kap. 9 § skollagen).

Huvudmannen ska dokumentera ett beslut om att använda fjärrundervisning (5 a kap. 5 § skolförordningen).

Huvudmannen ska till Statens Skolinspektion anmäla ett beslut om att använda fjärrundervisning. Skolinspektionen får meddela närmare föreskrifter om vad en anmälan ska innehålla (5 a kap. 6 § skolförordningen).

I Statens skolinspektions föreskrifter om anmälan att bedriva fjärrundervisning (SKOLFS 2020:227) finns närmare bestämmelser om hur anmälan går till.

Elever som deltar i fjärrundervisning ska göra det i lokaler som skolenheten disponerar (21 kap. 12 § skollagen).

Vid fjärrundervisning ska det finnas en handledare. I grundskolan ska handledaren finnas närvarande där eleverna befinner sig. Handledaren ska vara en för detta ändamål lämplig person (21 kap. 13 § skollagen).

Av förarbetena till bestämmelsen framgår att handledaren vid fjärrundervisning ska vara en för ändamålet lämplig person. Det bör i första hand vara en annan lärare som är anställd på skolenheten eller annan anställd med god erfarenhet av att arbeta med barn och elever. Handledare får vidta åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande. Därför är det viktigt att personen är van vid att arbeta med barn och elever och helst känner eleverna i undervisningsgruppen. Handledaren kan aldrig vara en annan elev (prop. 2019/20:127 s. 64).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte har dokumenterat ett beslut om att använda fjärrundervisning eller anmält att huvudmannen bedriver fjärrundervisning till Skolinspektionen, vilket är en brist.

Vidare är Skolinspektionens bedömning att det finns brister i hur fjärrundervisningen bedrivs på skolan. Utredningen visar att det saknas handledare som närvarar i lokalen där eleverna befinner sig. Av författningarna framgår att handledaren ska vara för ändamålet lämplig, vilket huvudmannen har att bedöma i samband med att handledare utses.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Ludvika kommuns verksamhet vid Parkskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling samt fjärrundervisning. Det finns därför skäl att förelägga Ludvika kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning samt av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår att skolan erbjuder extra studietid för alla elever i årskurs 4–6 och att den omfattar två timmar i

veckan. Vidare framgår av intervjuerna att undervisningen anordnas på skolan under eller i direkt anslutning till skoldagen.

Rättslig reglering

Elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör (10 kap. 5 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av biträdande regionchef Elisabeth Wikén.

Utreddaren Charlotte Rosengren har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Terese Westin, utredaren Erik Almqvist, enhetschef Anna Bergqvist och regionjurist Josefin Eriksson Hedström medverkat.

Hur ni överklagar

Om ni anser att beslutet om föreläggande vid vite är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka det till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå, eller till skolinspektionen@skolinspektionen.se.

Ange följande i överklagandet:

- Namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer.
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets diarienummer.
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer anges.

Överklagandet ska ha kommit in till Skolinspektion inom tre veckor från den dag ni har fått del av beslutet. Om ni företräder det allmänna, t.ex. en kommun, ska överklagandet istället ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid kommer Skolinspektion att pröva om beslutet ska ändras och sedan skicka överklagandet, handlingarna i det överklagade ärendet och eventuellt nytt beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm.